

**ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM
ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI
(BEZ MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA)
PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE A NIŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE**

„Pomôž mi, aby som to dokázal sám“

Stupeň vzdelania: **ŠkVP, primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie**
Dĺžka štúdia: **deväť rokov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka**

Vyučovací jazyk: **slovenský**

Študijná forma: **denná**

Druh školy: **štátna škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno -
vzdelávacími potrebami**

Predkladateľ:

Názov školy: **Spojená škola, Jána Vojsaššáka 13, Žilina**

Organizačná zložka: **Základná škola pre žiakov s autizmom, Jána Vojsaššáka 13,
Žilina**

Adresa: **Jána Vojsaššáka 13, 010 008 Žilina**

IČO: **55634737**

Riaditeľ školy: **PaedDr. Júlia Mankovičová**

Koordinátor pre tvorbu ŠkVP: **Mgr. Ľubomíra Gajdošíková, Mgr. Mária Remišová,
Mgr. Adriana Hnitková, PaedDr. Daša Potočárová**

Spracovala: **Mgr. Ľubomíra Gajdošíková**

Ďalšie kontakty: **0911 932 373**

Email: **ssza@ssza.sk**

Web: **www.ssza.sk**

Zriaďovateľ:

Názov: **Regionálny úrad školskej správy v Žiline**

Adresa: **Vysokoškolákov 8556/33B, 010 08 Žilina**

Kontakty: **041/3226701**

Účinnosť dokumentu: **od 1.9.2023**

Prerokované v pedagogickej rade: **4. 9. 2023**

Prerokované v rade školy: **17. 10. 2023**

Podpis riaditeľa

ZÁZNAMY O PLATNOSTI A REVIDOVANÍ ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI (BEZ MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA) PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE A NIŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE

Revidovanie ŠkVP	Zaznamenanie inovácie, zmeny, úpravy a pod.
1. 9. 2024	pred „Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím“ sa vkladajú nové kapitoly s názvom „Podporné opatrenia“ a „Školský podporný tím“.

Všeobecná charakteristika školy

Spojená škola, Jána Vojsaššáka 13, Žilina vznikla dňa 1. 9. 2023 spojením dvoch existujúcich škôl, Špeciálnej základnej školy s materskou školou, Jána Vojsaššáka 13, Žilina a Základnej školy pre žiakov s autizmom, Jána Vojsaššáka 13, Žilina. Patrí medzi rozpočtové organizácie s právnou subjektivitou, ktorej štatutárnym zástupcom je riaditeľ školy.

Krátka história školy a jej zložiek:

- r. 1990 vznik Osobitnej školy na Martinskej ulici*
- r. 1991 Osobitná škola sa presťahovala do prebudovaných priestorov na ulici Jána Vojsaššáka*
- r. 1997 bola pri Osobitnej škole zriadená Špeciálna materská škola a škola získala právnu subjektivitu*
- r. 1999 bola pri Osobitnej škole zriadená Špeciálnopedagogická poradňa*
- r. 2000 sa škola premenovala na Špeciálnu základnú školu a Špeciálnu materskú školu*
- r. 2008 premenovaná Špeciálnopedagogická poradňa na Centrum špeciálnopedagogického poradenstva a prevencie*
- r. 2018 od 1.1. 2018 sa Špeciálna škola v Šuji stala súčasťou školy ako jej elokované pracovisko*
zmenila škola opäť názov v zmysle platnej legislatívy na Špeciálnu základnú školu s materskou školou
od 1. 9. 2018 sa elokované pracovisko v Šuji presťahovalo do Rajca
- r. 2020 bolo elokované pracovisko v Rajci zrušené*
- r. 2022 sa od školy odčlenila časť tried vzdelávajúca žiakov s autizmom a v priestoroch našej školy vznikla nová škola s názvom Základná škola pre žiakov s autizmom, Jána Vojsaššáka 13, Žilina*
- r. 2023 od 1. 1. 2023 sa zmenou legislatívy stalo Centrum špeciálnopedagogického poradenstva súčasťou Centra poradenstva a prevencie, Predmestská 1613/80, Žilina*
od 1. 9. 2023 sa Špeciálna základná škola s materskou školou a Základná škola pre žiakov s autizmom zlúčili a vznikla Spojená škola, Jána Vojsaššáka 13, Žilina

Spojená škola na ulici Jána Vojsaššáka 13 v Žiline vzdeláva deti a žiakov so zdravotným postihnutím najmä so zameraním na jednotlivcov s mentálnym postihnutím, autizmom a inými pervazívnymi poruchami. Škola sídli vo vlastných priestoroch na sídlisku Vlčince, ku ktorým patrí aj školský areál so záhradou.

Budova školy je dvojpodlažná. Pred školou je vybudované parkovisko. Škola spĺňa požiadavky pre bezbariérový vstup a vzdelávanie imobilných detí a žiakov, spĺňa požiadavky pre hygienu a bezpečnosť detí a žiakov. Kapacita spojenej školy je cca

130 detí a žiakov.

Má niekoľko organizačných zložiek:

- Materskú školu,
- Špeciálnu základnú školu,
- Základnú školu pre žiakov s autizmom,

a súčasťou:

- Školský klub detí,
- Školskú jedáleň.

Škola je plno organizovaná pre deti a žiakov prípravného a 1. – 10. ročníka s mentálnym postihnutím a autizmom. Máme k dispozícii triedy vybavené digitálnymi technológiami, odborné učebne a terapeutické miestnosti.

Škola realizuje veľké množstvo vzdelávacích, športových a iných spoločenských aktivít, medzi ktoré patria: projektové dni, športové hry, komunitné stretnutia s rodičmi a podporovateľmi školy, výlety, exkurzie návštevy knižnice, divadla a iných kultúrnych inštitúcií. Aktívne sa zapájame do výziev a projektov zameraných na podporu vzdelávania, terapií a medzinárodnú spoluprácu.

Veľmi úzko spolupracujeme s partnerskou Základní školou speciální v Ostrave, s ktorou sme sa zapojili do medzinárodného projektu podporeného z EU v programu INTERREG. Projekt bol zameraný na prehĺbenie spolupráce medzi školami v oblasti rozvíjania a zefektívnenia vzdelávania a ďalších možností vzdelávania, prípravy žiakov na povolanie, výmenu skúseností, pracovných postupov a poznatkov učiteľov v predmetoch zameraných na prípravu žiakov pre výber povolania. V neposlednom rade sa zapojené triedy okrem osobných stretnutí vzdelávali spoločne aj pomocou digitálnych technológií, čo nám zjednodušilo následné ťažké obdobie dištančného vzdelávania počas pandémie COVID.

Škola tiež participuje na menších projektoch napr.: Nadácia KIA, SPP, Pontis, Mesto Žilina a veľmi úzko spolupracuje aj s občianskymi združeniami rodičov našej školy.

Aktívne sa uchádzame o granty a podporu v projektoch financovaných EÚ, štátnym rozpočtom SR ako napr. projekty Erasmus+, projekty vyhlásené MŠVVaŠ SR alebo inými štátnymi inštitúciami.

Škola spolupracuje s pedagogickými fakultami slovenských univerzít pri praktickej príprave budúcich pedagógov, tiež poskytuje praktické vzdelávania pre študentov stredných škôl s pedagogickým zameraním.

Poskytujeme výchovu a vzdelávanie deťom a žiakom s mentálnym postihnutím, s viacnásobným postihnutím a s autizmom, pričom mentálne postihnutie alebo autizmus sa považuje za dominantné.

Ciele školy:

- **výchova a vzdelávanie zamerané na rozvíjanie vedomostí, zručností a schopností potrebných pre praktický život a uplatnenie v spoločnosti,**
- **sociálna inklúzia detí a žiakov,**
- **informatizácia školy.**

Cieľom edukácie v našej Spojenej škole je vzdelávať a vychovávať tak, aby dosiahli v závislosti od svojich individuálnych možností a schopností, čo možno najvyšší stupeň sociálneho a pracovného začlenia.

Charakteristika pedagogického zboru

Stabilné jadro kolektívu tvoria kvalifikovaní pedagogickí a odborní zamestnanci učitelia, pedagogickí asistenti, a vychovávatelia, ktorí majú požadované vzdelanie v zmysle platnej legislatívy.

Pedagogickí zamestnanci sa ďalej vzdelávajú v rôznych oblastiach v súlade s plánom profesijného rozvoja pedagogických a odborných zamestnancov. Súčasťou ich sebarozvoja je aj aktualizčné vzdelávanie organizované školou, rôzne workshopy, školenia a kurzy zamerané na AAK, IKT, tvorivosť, terapie a pod. Nové nadobudnuté skúsenosti, zručnosti a vedomosti uplatňujú pri práci so žiakmi.

Podporné služby a poradenstvo v otázkach výchovného, vzdelávacieho a profesijného vývinu žiakov zabezpečuje výchovný a kariérový poradca. V pedagogickom kolektíve pracuje vedúci pre metodické združenie, ktorý zastrešuje ďalšie metodické usmernenia vo výchovno-vzdelávacom procese pre učiteľov.

Ciele výchovy a vzdelávania

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP (bez MP)“) sa postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie. Uplatňuje sa pri vzdelávaní žiakov s touto diagnózou v základnej škole, t. j. v základnej škole pre žiakov s autizmom a v ďalších školách pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, v špeciálnych triedach základných škôl alebo pri individuálnom začlenení. Vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o žiakov v školách, kde sú vzdelávaní.

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania a nižšieho stredného vzdelávania žiakov s AU alebo PVP (bez MP) sú rozvinuté kľúčové spôsobilosti ako kombinácie vedomostí, spôsobilostí, skúseností a postojov na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná a maximálne možné integrovanie do spoločnosti. Plnia porovnateľné ciele výchovy a vzdelávania ako žiaci základných škôl bez zdravotného znevýhodnenia na primárnom stupni vzdelávania a nižšom strednom stupni vzdelávania.

Stupeň vzdelania

Primárne vzdelávanie - 1. stupeň základnej školy.

Nižšie stredné vzdelávanie - 2. stupeň základnej školy.

Profil absolventa

Osvojené kompetencie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) zodpovedajú profilu absolventa primárneho stupňa vzdelávania a profilu absolventa nižšieho stredného stupňa vzdelávania.

Profil absolventa sa odvíja od kompetencií, ktoré žiak získal v procese vzdelávania a sebavzdelávania a iných rozvíjajúcich aktivít. Je založený na kľúčových spôsobilostiach, ktoré zahŕňujú komplex vedomostí a znalostí, spôsobilostí a hodnotových postojov umožňujúcich jednotlivcovi poznávať, účinne konať, hodnotiť, dorozumievať sa a porozumieť si, začleniť sa do spoločenských vzťahov a osobnostne sa rozvíjať – zjednodušene ide o spôsobilosť uplatniť svoje vzdelanie v pracovnom, občianskom, rodinnom a osobnom živote.

Kľúčové spôsobilosti sa formujú na základe osobnej praktickej činnosti a skúsenosti a zároveň sú uplatniteľné v životnej praxi. Nevyjadrujú trvalý stav, ale menia svoju kvalitu a hodnotu počas celého života. Nestarnú ako vedomosti, ale majú potenciálnu vlastnosť neustále sa rozvíjať (a preto môžu byť základom celoživotného učenia sa a osobnej flexibility). Získavajú sa ako produkt celkového procesu vzdelávania a sebavzdelávania, t. j. kompletného vzdelávacieho programu a iných rozvíjajúcich aktivít prebiehajúcich v rámci školy.

Absolvent primárneho vzdelávania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej, kultúrnej a mediálnej gramotnosti, ktoré sa budú postupne rozvíjať v rámci nižšieho stredného stupňa vzdelávania.

Na veku primeranej úrovni disponuje nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa a osvojovania si poznatkov;
- vyjadruje sa súvisle písomnou aj ústnou formou, v materinskom, štátnom jazyku;
- rozumie najzákladnejším slovným spojeniam v anglickom jazyku a dokáže ich používať;
- využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách;
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií;
- dokáže uplatňovať základy kritického myslenia pri práci s informáciami;
- dokáže aplikovať osvojené prírodovedné a spoločenskovedné poznatky vo svojej činnosti, v starostlivosti o seba a druhých;
- rozpozna v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho

- príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností;
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať;
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám;
- má vzťah ku kultúrno-historickému dedičstvu, ľudovým tradíciám a umeniu, s ktorými sa stretáva vo svojom živote;
- dokáže byť tolerantný, snaží sa pochopiť druhého, pozná a toleruje jeho kultúru, tradície, spôsob života;
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných. Absolvent programu primárneho vzdelania nadobudol základy pre osvojenie účinných techník (celoživotného) učenia sa a pre rozvíjanie spôsobilostí. Získal predpoklady na to, aby si vážil sám seba i druhých ľudí, aby dokázal ústretovo komunikovať a spolupracovať.

K rozvoju kompetencií prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, rôzne aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimo vyučovacej a mimoškolskej činnosti.

Absolvent nižšieho stredného vzdelávania disponuje nasledujúcimi základnými kompetenciami, ktoré vychádzajú zo vzdelávacích štandardov vyučovacích predmetov a špecifických cieľov prierezových tém na tomto stupni vzdelávania:

kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku seberealizácie a osobného rozvoja,
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa,
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- dokáže primerane komunikovať v materinskom a v jednom cudzom jazyku,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv

a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,

kompetencia (spôsobilosť) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),
- používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní robiť vedecky podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov,

kompetencia (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií,

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja, - používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí,
- je schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá, - dokáže využívať IKT pri vzdelávaní,

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,

kompetencie (spôsobilosti) občianske

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,
- má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporuje udržateľnosť

kvality životného prostredia,

kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu a budovať si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine,
- uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medziosobných vzťahoch,

kompetencie (spôsobilosti) pracovné

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny,
- chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho budúcom plánovaní,
- dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach,

kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v práci, ale aj v každodennom živote,

kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na vyššom stupni umeleckej gramotnosti prostredníctvom vyjadrovacích prostriedkov výtvarného a hudobného umenia,
- dokáže sa orientovať v umeleckých druhoch a štýloch a používať ich hlavné vyjadrovacie prostriedky,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,
- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

Získané kompetencie žiaka-spôsobilosti k celoživotnému učeniu sa, sociálne komunikačné spôsobilosti, spôsobilosť riešiť problémy, spôsobilosti občianske, sociálne a personálne, spôsobilosti vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry, digitálna spôsobilosť, spôsobilosti smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti a spôsobilosť uplatňovať základy matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky menia svoju kvalitu a rozvíjajú sa v priebehu jeho ďalšieho vzdelávania.

Vzdelávacie stratégie

- Rozvíjať kľúčové kompetencie žiakov, ich vedomostí a zručností potrebné pre život a vo vyučovaní používať efektívne metódy práce.
- Viesť žiakov k tvorivosti, ku kritickému mysleniu, naučiť ich pracovať v tíme, komunikovať medzi sebou, rešpektovať sa a riešiť problémy.
- Dosiahnuť zvýšenie čitateľskej, matematickej, počítačovej a finančnej gramotnosti.
- Vytvárať podmienky pre racionálne využitie voľného času v záujmových útvaroch, podporovať talenty, osobnosť a záujmy každého žiaka.
- Podporovať prírodovedné a technické vzdelávanie a rozvíjať u žiakov ich technické zručnosti.
- Dať šancu žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, aby sa vzdelávali podľa svojich schopností a bolo im umožnené zažiť úspech.

Strategické ciele školy sa orientujú na skvalitňovanie výchovno-vzdelávacieho procesu rozvíjaním a využívaním počítačovej gramotnosti žiakov a učiteľov, zlepšovaním komunikačných schopností žiakov v cudzích jazykoch, uplatňovaním inovačných metód a foriem práce, využívaním potenciálu žiakov. Naším cieľom je rozvíjať u žiakov *tvorivé myslenie, samostatnosť, aktivitu a sebahodnotenie*. Stratégia vyučovania určuje metódy a formy práce, ktorých premyslený výber, logické usporiadanie a kombinovanie je prostriedkom motivácie a usmernenia žiakov na vyučovaní a učení. Ide o výber vyučovacích metód, rôznych ciest a spôsobov, ako dosiahnuť cieľ vyučovacieho predmetu, vyučovacích zásad, foriem práce učiteľa a žiaka. V rámci jednotlivých predmetov používame rôzne metódy a formy vyučovania. Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliadame na usporiadanie obsahu vyučovania a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálne – technického vybavenia školy.

ORGANIZAČNÉ FORMY VYUČOVANIA

- predstavujú organizovanú činnosť žiakov a učiteľa, ktorá prebieha v určitom čase, priestore, podľa plánu.

Na vyučovacích hodinách využívame tieto formy výučby:

Podľa prostredia:

- a) výučba v triede,
- b) výučba v špecializovaných priestoroch školy,
- c) výučba mimo triedy.

Podľa počtu žiakov:

- a) frontálna (hromadná) forma výučby (učí sa naraz celá trieda),
- b) skupinová forma výučby,
- c) individuálna forma výučby.

Podľa rolí žiakov:

- a) kooperatívna forma výučby (spolupráca),
- b) individuálna forma výučby.

Z organizačných foriem uplatňujeme vyučovaciu hodinu (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu). Terénne pozorovania, praktické aktivity a exkurziu (výučbu v špecializovaných priestoroch školy a výučbu mimo triedy) volí učiteľ podľa aktuálnej potreby, podmienok školy a regionálnych možností, pričom dbá na dodržiavanie zásad bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov.

METÓDY VYUČOVANIA NA ŠKOLE

Realizované metódy vyučovania podľa etáp vyučovacieho procesu:

- a) motivačné (metódy usmerňujúce záujem o učenie)
- b) expozičné (metódy prvého oboznamovania žiakov s učivom)
- c) fixačné (metódy opakovania a upevňovania učiva)
- d) diagnostické a klasifikačné (metódy hodnotenia, kontroly a klasifikácie)

MOTIVAČNÉ METÓDY—ich prvoradou úlohou je vzbudiť u žiakov záujem o učebnú činnosť.

K najčastejšie používaným vstupným motivačným metódam na vyučovaní patria:

- a) **motivačné rozprávanie**—citové a sugestívne približovanie toho, o čom sa budú žiaci učiť.
- b) **motivačný rozhovor**—formou dialógu so žiakmi aktivizujeme ich poznatky, skúsenosti a zážitky, prebúdžeme záujem žiakov o nové učivo.
- c) **motivačná demonštrácia**—pomocou ukážky (obrazu, filmu, diafilmu, rôznych objektov pozorovania) vzbudzujeme záujem žiakov o poznávanú skutočnosť.
- d) **problém ako motivácia**—na základe nastoleného problému upútavame pozornosť žiakov a potom vysvetľujeme učivo.

K najčastejšie používaným priebežným motivačným metódam patria:

- a) **motivačná výzva**–vyzveme žiaka k niečomu (napr. aby urobil náčrtok do zošita alebo na tabuľu).
- b) **aktualizácia obsahu učiva**–približujeme a spájame učivo s príkladmi zo života, s tým čo žiakov zaujíma, spestrujeme učivo zaujímavými príkladmi, hádankami a pod.
- c) **pochvala, povzbudenie, kritika**–využívame ich veľmi citlivo, s pedagogickým taktom. Používame kritiku konštruktívnu a pozitívnu, aby žiak vedel čo robí nesprávne.

EXPOZIČNÉ METÓDY–vytvárajú u žiakov nové vedomosti, spôsobilosti, zručnosti a návyky.

- a) **rozprávanie**–využívame vtedy, ak učivo nie je náročné, ak má predovšetkým výchovné poslanie. Je zamerané predovšetkým na predstavy, city a fantáziu žiakov.
- b) **opis** –nimi žiakov zoznamujeme s charakteristickými znakmi preberaného predmetu alebo javu. Je spojený s pozorovaním.
- c) **vysvetľovanie**–používame, keď je učivo náročné, uplatňujeme pri ňom rôzne logické postupy. Motivujeme žiakov využívaním pomôcok –obrazov, náčrtov, ukážky predmetov atď., spájame vysvetľované učivo s predchádzajúcimi vedomosťami žiakov, vysvetľujeme učivo v logickej nadväznosti.
- d) **rozhovor** –ním aktivizujeme žiakov. Používame ho, ak u žiakov predpokladáme predbežné vedomosti o preberanom predmete alebo jave, ak u žiakov predpokladáme istú slovnú zásobu.
- e) **beseda**–je metóda, pri ktorej s triedou spoločne riešime jednu alebo viac otázok. Používame ju po prebratí tematického celku, po filme, po exkurzii a pod.
- f) **dramatizácia**–ňou pôsobíme na vnímanie žiaka a navodzujeme ich citový vzťah k preberanému učivu. Má charakter hry, má veľký didaktický účinok, napr. pri vyučovaní cudzích jazykov, pri literárnej výchove.
- g) **demonštračné** metódy–demonštrácia obrazov, filmov, diafilmu, pohybu, činnosti, akustická demonštrácia.
- h) **pozorovanie**–javov, navodených situácií, predmetov a pod. Ním zameriavame pozornosť žiaka na bezprostredné poznávanie predmetov a javov v dlhšom časovom období. Najčastejšie ju využívame v prírodovedných predmetoch(žiaci pozorujú kalendár prírody, vývoj rastliny, fázy Mesiaca, a pod.).
- i) **manipulácia s predmetmi**–laboratórna práca, pokus, hra ako metóda, práca s didaktickým zameraním.
- j) **projektové vyučovanie**–nimi sa snažíme prepojiť teóriu s praxou. Často ju aplikujeme napr. na hodinách BIO, GEG, SJL, VLA, MAT, ANJ (projekt – Cestovná kancelária, V hoteli, aj napr. úprava školského dvora).
- k) **samostatná práca s knihou**–nimi žiakov vedieme k tomu, aby sa žiaci naučili

učiť sa z knihy, aby žiak vedel dobre čítať, vedel si robiť poznámky, rozlišovať podstatné od nepodstatného, zostaviť osnovu prečítaného, reprodukovat' text po častiach a potom celok. Práca s knihou je súčasťou každej vyučovacej hodiny, takmer v každom predmete.

- l) samostatná práca v laboratóriu**–využívame vtedy, ak žiak už má zručnosti, ktoré mu umožňujú pracovať samostatne, prípadne v skupine a tak získavať nové vedomosti a zručnosti.
- m) samostatné štúdium**(encyklopédie, literatúry –spojené so záujmom jedinca) – ale aj štúdium prírody, kultúrnych pamiatok.
- n) samostatné štúdium s využitím techniky**–audiovizuálna technika a predovšetkým internet sú mimoriadne významnými a obľúbenými prostriedkami na získavanie nových vedomostí.

FIXAČNÉ METÓDY-používame na to, aby sa proces zabúdania spomalil a naopak, procesy zapamätávania posilňovali.

Podľa zamerania používame:

- A.** metódy opakovania a precvičovania vedomostí a spôsobilostí
- B.** metódy precvičovania a zdokonaľovania zručností

A. Metódy opakovania a precvičovania vedomostí a spôsobilostí

- a)** ústne opakovanie učiva žiakom–žiak pri tejto metóde reprodukuje učivo,
- b)** metóda otázok a odpovedí–učiteľ kladie otázky, žiaci odpovedajú,
- c)** písomné opakovania–žiak sám písomne odpovedá na otázky, alebo píše súvislý celok,
- d)** opakovací rozhovor–rozhovorom so žiakmi upevňujeme ich vedomosti,
- e)** opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry–využívame ju najmä pri domácej príprave žiakov. Ide o opakovanie zamerané na presné zapamätanie textu (báseň, slová cudzieho jazyka, definície a pod.)
- f)** beseda, laboratórna práca, film, ilustrácia, dramatizácia–tieto metódy taktiež používame na fixáciu učiva,
- g)** domáca úloha–je pokračovaním učebnej činnosti žiaka doma. Prispieva k prehĺbovaniu vedomostí.

B. Metódy precvičovania a zdokonaľovania zručností –motorický tréning

- motorický tréning, nácvik –používame ho pri zdokonaľovaní technických, športovo-pohybových a umeleckých zručností. Ním si žiak osvojuje komplex pohybov (v úzkej spojitosti s vedomosťami).

METÓDY DIAGNOSTICKÉ A KLASIFIKAČNÉ

Nimi zisťujeme:

- kvantitu vedomostí,
- kvalitu vedomostí (či žiak ovláda podstatu učiva, či mu rozumie), praktické využívanie vedomostí (či vie učivo aplikovať).

Najčastejšie používané diagnostické metódy vo vyučovacom procese:

- a) ústne skúšky,
- b) písomné skúšky -diktáty, rôzne písomné práce, dom. úlohy,
- c) praktické skúšanie –využívame v predmetoch ako sú technika, športová a telesná výchova, vo fyzike, v chémii, v informatike a pod.,
- d) didaktické testy.

Prostredníctvom obsahu, metód a foriem výučby a materiálnych prostriedkov sa budeme usilovať vo výučbe o rozvoj a sebautváranie osobnosti žiaka, ktorý pozostáva z týchto procesov:

- osvojovanie poznatkov-vedúce k nadobúdaniu vedomostí,
- osvojovanie skúseností z realizácie spôsobov činností-vedúce prevažne k nadobúdaniu a rozvíjaniu zručností a návykov,
- osvojovanie skúseností z tvorivej činnosti-vedúce aj k nadobúdaniu a rozvíjaniu schopností a záujmov,
- utváranie postojov, názorov a hodnôt.

Organizácia vyučovania vyžaduje isté zmeny, budeme sa usilovať prejsť na flexibilný školský model, ktorý umožní na jednej strane reagovať na spoločenskú požiadavku a na strane druhej uspokojiť individuálne vzdelávacie potreby každého jednotlivca. V celkovom charaktere školy si tieto zmeny vyžadujú prechod od informatívneho vyučovania k vyučovaniu objavnému, od direktívneho typu vyučovania ku komunikatívnemu s dôrazom na sociálne zručnosti žiaka, od hodnotenia výsledkov k doceňovaniu priebehu poznávacej činnosti, od jednorazovej prípravy učiteľa k celoživotnému vzdelávaniu. Tento cieľ bude vyžadovať zmenu v prístupe učiteľa k žiakovi (učiteľ riadi proces, žiaci ho vytvárajú), vo fragmentárne poňatom vzdelávacom obsahu k jeho celistvému poňatiu.

Vzdelávacie oblasti

Pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) je do vzdelávacích oblastí rámcového učebného plánu začlenená oblasť ŠPECIÁLNOPEdagogická PODPORA.

Na primárnom stupni vzdelávania sú do tejto vzdelávacej oblasti zaradené špecifické vyučovacie predmety rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností a rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie.

Na nižšom stupni stredného vzdelávania je do tejto vzdelávacej oblasti zaradený

špecifický vyučovací predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností.

Podrobné charakteristiky špecifických vyučovacích predmetov sú uvedené v časti Špecifické vyučovacie predmety pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) v tomto dokumente.

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI (BEZ MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA) PRE NIŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE S VYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	ANGLICKÝ JAZYK
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	FYZIKA
	CHÉMIA
	BIOLÓGIA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	DEJEPIS
	GEOGRAFIA
	OBČIANSKA NÁUKA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	TECHNIKA
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVÁ
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA
ŠPECIÁLNOPEDAGOGICKÁ PODPORA	ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI A SOCIALNÝCH ZRUČNOSTÍ
	ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ A PÍSANIE

Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) sú rovnaké ako pre žiakov bez zdravotného znevýhodnenia.

Plnenie výkonového štandardu je však ovplyvnené konkrétnou diagnostickou kategóriou pervazívnej vývinovej poruchy a z toho vyplývajúcich individuálnych schopností a možností žiaka. Čiastočné plnenie jednotlivých výkonov vzdelávacieho štandardu, resp. ich neplnenie vôbec, v konkrétnom vyučovacom predmete je zaznamenané v individuálnom vzdelávacom programe žiaka. Vzdelávacie štandardy vymedzujú požiadavky, ktoré majú žiaci splniť v rámci konkrétného časového intervalu –ročníka, stupňa. Tieto požiadavky sú formulované ako kompetencie, ktorých súčasťou sú vedomosti, spôsobilosti, zručnosti, postoje a hodnoty v kontexte vymedzeného obsahu vzdelávania. Obsahujú štruktúru učebných cieľov, výkonové požiadavky a vymedzený rámcový učebný obsah. Vzdelávacie štandardy je nevyhnutné chápať ako základné východisko k mnohostranne chápanej výučbe, preto výučbu nemožno redukovať len na ich mechanické plnenie. Predstavujú dôležitý podklad na realizáciu osobného plánovania, tvorby špecifickej stratégie a taktiky na výučbu jednotlivých predmetov, pričom je nevyhnutná kognitívna pestrosť a vytváranie panorámy myšlienkových možností žiakov. Z hľadiska vymedzeného učebného obsahu je kľúčovým prvkom uvedomovanie si pojmov, vzťahov medzi nimi. Následne je žiaduce tieto pojmy a vzťahy medzi nimi spolu s funkčnými faktami názorne zobrazovať do pamäťových myšlienkových máp, ktoré sa potom stávajú základným prostriedkom efektívnejšieho upevňovania a systematizácie nadobudnutých

kompetencií žiakov. Stanovené štandardy si učitelia môžu viac špecifikovať s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti svojich žiakov. Vzdelávací štandard treba chápať v tom zmysle, že žiak nemá byť pasívnym aktérom výučby a konzumentom hotových poznatkov, ktoré si má len zapamätať a následne zreprodukovať, ale aj vytvárať ich v aktívnej činnosti

**RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI
PERVAZÍVNÝMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI (BEZ MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA) PRE
PRIMÁRNE VZDELÁVANIE A NIŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE VYUČOVACÍM
JAZYKOM SLOVENSKÝM**

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Ročník primárne vzdelávanie						Ročník nižšie stredné vzdelávanie					
		1. ročník	1.	2.	3.	4.	5.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	2	9	8	7	7	33	5	5	4	5	5	24
	anglický jazyk				3	3	6	3	3	3	3	3	15
Matematika a práca s informáciami	matematika	3	4	4	4	4	19	4	4	4	4	5	21
	informatika				1	1	2	1	1	1	1		3
Človek a príroda	prvouka		1	2			3						
	prírodoveda				1	2	3						
	fyzika								2	1	2	1	6
	chémia									2	2	1	5
	biológia							2	1	2	1	1	7
Človek a spoločnosť	vlastiveda				1	2	3						
	dejepis							1	1	1	1	2	6
	geografia							2	1	1	1	1	6
	občianska náuka								1	1	1	1	4
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova		1	1	1	1	4	1	1	1	1	1	5
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	1			1	1	3						
	technika							1	1	1	1	1	5
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1		4
	výtvarná výchova	1	2	2	1	1	7	1	1	1	1	1	6
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	10	2	2	2	2	2	10
												1	1

Špeciálnopedagogická podpora	rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností	7	2	2	2	2	15	2	1	1	1	1	6
		1	1	1	1	1	5	1	2	2	1	3	9
	rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie	1	1	1	1	1	5						
		1					1						
Základ		18	23	23	26	28	118	26	26	27	28	26	133
Voliteľné (disponibilné) hodiny		2	1	1	1	1	6	1	3	3	2	4	13
Spolu: povinná časť + voliteľné hodiny		20	24	24	27	29	124	27	29	30	30	30	146

Poznámky

1. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami v zmysle platnej legislatívy.
2. V individuálnych prípadoch vydaním rozhodnutia riaditeľa školy možno oslobodiť žiaka od vzdelávania sa v jednotlivých vyučovacích predmetoch alebo ich časti. Pri rozhodnutí riaditeľa sa vychádza z odporúčania centra špeciálnopedagogického poradenstva žiadosti zákonného zástupcu žiaka a vyjadrenia pedagogickej rady. Tomuto žiakovi sa odporúča využiť ušetrené hodiny na posilnenie výučby iného vyučovacieho predmetu (napr. prvého cudzieho jazyka), ktorého obsah učiva sa nemení.
3. Druhý cudzí jazyk v 7. až 9. ročníku je možné pre žiaka zaviesť v rámci školského vzdelávacieho programu ako voliteľnú hodinu, a to na základe odporúčania centra špeciálno-pedagogického poradenstva.
4. Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.
5. Vo vyučovacom predmete technika riaditeľ školy zohľadní personálno-odborné a materiálno-technické podmienky školy tak, aby v každom ročníku boli zastúpené témy tematických celkov Technika a Ekonomika domácnosti.
6. Vyučovací predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.
7. Voliteľné (disponibilné) hodiny použije škola na dotvorenie školského vzdelávacieho programu.

Voliteľné (disponibilné) hodiny je možné využiť na:

- vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu;
- vyučovacie predmety, ktoré si škola sama zvolí a sama si pripraví ich obsah,

vrátane predmetov vytvárajúcich profiláciu školy a experimentálne overených inovačných programov zavedených do vyučovacej praxe;

Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia)

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s AU alebo PVP (bez MP) ide o žiakov s rôznymi diagnostickými kategóriami a z toho vyplývajúcimi symptómami, ktoré zásadne ovplyvňujú nielen aktuálny výchovno-vzdelávací proces, ale ich výchovu a vzdelávanie vôbec. Do skupiny pervazívnych vývinových porúch (F84) sú podľa MKCH-10-SK- 2016) zahrnuté nasledovné diagnostické kategórie: Detský autizmus (F84.0), Atypický autizmus (F84.1), Rettov syndróm (F84.2), Iná detská dezintegračná porucha (F84.3), Hyperaktívna porucha spojená s duševnou zaostalosťou a stereotypnými pohybmi (F84.4), Aspergerov syndróm (F84.5), Iná pervazívna vývinová porucha (F84.8), Pervazívna vývinová porucha, bližšie neurčená (F84.9).

Žiak s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) môže byť vzdelávaný

- a) v základnej škole pre žiakov s autizmom podľa individuálneho vzdelávacieho programu,
- b) v špeciálnej triede pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) základnej školy podľa individuálneho vzdelávacieho programu,
- c) v triede základnej školy spolu s inými žiakmi, t. j. v školskej integrácii podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

Podmienkou prijatia žiaka do základnej školy pre žiakov s autizmom, špeciálnej triedy alebo na školskú integráciu je špeciálnopedagogická diagnostika, psychologická diagnostika, predložená školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie, odborná lekárska diagnostika (najmä od detského psychiatra) a písomná žiadosť rodiča alebo zákonného zástupcu.

O prijatí dieťaťa s AU alebo PVP (bez MP) na vzdelávanie rozhoduje riaditeľ školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu a písomného vyjadrenia zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, vydaného na základe diagnostického vyšetrenia dieťaťa.

Riaditeľ školy pred prijatím dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do školy so vzdelávacím programom pre žiakov so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami poučí zákonného zástupcu o všetkých možnostiach vzdelávania jeho dieťaťa (Školský zákon).

Základná škola pre žiakov s autizmom má deväť ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka.

Možnosť vzdelávať sa v prípravnom ročníku majú aj žiaci s AU alebo PVP (bez MP) v špeciálnej triede pre nich zriadenej a v školskej integrácii.

Žiakovi, ktorý dovŕšil 16 rokov veku, riaditeľ školy umožní ukončiť deviaty ročník a získať nižšie stredné vzdelanie, ak je predpoklad jeho úspešného ukončenia najneskôr do konca školského roka, v ktorom žiak dovŕši 17. rok veku. Žiakovi s ťažkým zdravotným postihnutím môže riaditeľ základnej školy, vrátane základnej školy pre žiakov s autizmom, umožniť predĺženie jeho vzdelávania do konca školského roka, v ktorom dovŕši 18. rok veku.

Rozvrhnutie a rozloženie obsahu vzdelávania na potrebnú dĺžku vzdelávania zahŕňa individuálny vzdelávací program žiaka.

Výchova a vzdelávanie žiaka s AU alebo PVP (bez MP) sa uskutočňuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ďalej aj „IVP“), ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovnej prevencie a poradenstva.

Špecifiká výchovy a vzdelávania s AU alebo PVP (bez MP) v triede základnej školy spolu s inými žiakmi, t. j. v školskej integrácii.

Školský špeciálny pedagóg sa podieľa na tvorbe IVP spolu s triednym učiteľom alebo vyučujúcimi jednotlivých predmetov, individuálne pracuje so žiakom AU alebo PVP (bez MP) podľa výsledkov lekárskej, psychologickkej a špeciálnopedagogickej diagnostiky. Metodicky vedie učiteľov, spolupracuje s rodičmi žiaka a so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie, ktoré vydalo písomné vyjadrenie k školskému začleneniu žiaka. Zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto IVP oboznámiť.

V školskej integrácii sa žiak vzdeláva podľa rámcového učebného plánu príslušnej školy v ktorej sa vzdeláva. Obsah vzdelávania však vychádza zo vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie.

Škola je povinná zabezpečiť žiakovi odborné vzdelávanie špecifických vyučovacích predmetov.

Zo strany školy je potrebné zabezpečiť materiálno-technické podmienky, zodpovedajúce aktuálnym individuálnym vzdelávacím potrebám žiaka s AU alebo PVP (bez MP).

Začlenenie prierezových tém

Súčasťou obsahu vzdelávania na úrovni primárneho vzdelávania sú prierezové tematiky, ktoré sa prelínajú cez vzdelávacie oblasti, dopĺňajú ich, prepájajú ich obsah s aktuálnym dianím v spoločnosti, s každodennou skúsenosťou žiaka a konkrétnej triedy. Prierezové témy realizujeme viacerými formami - ako súčasť učebného obsahu vyučovacích predmetov alebo prostredníctvom samostatných projektov, vyučovacích blokov. Prierezové témy majú podporovať proces integrácie učiva jednotlivých školských predmetov, vymedzujú aktuálne trendy súvisiace s premenami súčasnej spoločnosti.

Účinnosť pôsobenia prierezových tém sa môže zvýšiť relevantnými akciami

školského klubu detí, v rámci činnosti záujmových útvarov, či rôznymi mimoškolskými aktivitami. Tieto formy rôzne kombinujeme a aktualizujeme (návštevy tematických divadelných predstavení, školské výlety, podujatia organizované v spolupráci s knižnicou a pod.). Nevyhnutnou podmienkou účinnosti prierezovej tematiky je použitie aktivizujúcich, interaktívnych učebných metód.

Prierezové témy sú dôležitým prvkom vo výchove a vzdelávaní a podieľajú sa na utváraní a rozvíjaní osobnosti žiakov s AU alebo PVP (bez MP).

Na úrovni primárneho vzdelávania zavádza Štátny vzdelávací program do vyučovacieho procesu tieto prierezové témy:

- **Osobnostný a sociálny rozvoj**
- **Výchova k manželstvu a rodičovstvu**
- **Enviromentálna výchova**
- **Mediálna výchova**
- **Multikultúrna výchova**
- **Regionálna výchova a ľudová kultúra**
- **Dopravná výchova**
- **Ochrana života a zdravia**
- **Finančná gramotnosť**
- **Výchova k ľudským právam**
- **Protidrogová prevencia.**

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)

Prierezová téma Osobnostný a sociálny rozvoj má nadpredmetový charakter, prelína sa celým vzdelávaním. Jej hlavným cieľom je rozvíjať osobnosť žiakov predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt. Prostredníctvom nej sa zároveň s vedomostným rozvojom žiakov cielene rozvíjajú aj ich osobné a sociálne kompetencie. Umožňuje

žiakom rozmyšľať o sebe, o svojom živote, vzťahoch s ľuďmi a smerovaní v budúcnosti. Vedie ich k uplatňovaniu svojich práv a tiež k rešpektovaniu názorov, potrieb a práv ostatných. Usmerňuje ich v tom, ako chrániť svoje zdravie a odolávať rizikám. Pri správnom uplatňovaní významne prispieva k pozitívnej sociálnej klíme školy a dobrým vzťahom medzi pedagógmi a žiakmi.

Téma vytvára priestor na realizovanie medzipredmetových vzťahov, prelína sa všetkými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov, ich individuálne psychosociálne a vývinové charakteristiky so zreteľom na ich aktuálne problémy a každodenný život. Nevyhnutné je, aby sa všetky témy realizovali prakticky, prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód.

Osobnostný a sociálny rozvoj integrujeme do vzdelávacích oblastí:

Jazyk a komunikácia

Človek a spoločnosť

Človek a hodnoty Zdravie a pohyb.

Prierezová téma sa uplatňuje hlavne v predmetoch: vlastiveda, etická výchova, občianska náuka, slovenský jazyk a literatúra, rozvíjanie komunikačnej schopnosti a rozvíjanie sociálnych zručností, telesná výchova.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- porozumel sebe a iným;
- optimálne usmerňoval vlastné správanie a prejavovanie emócií;
- uprednostňoval priateľské vzťahy v triede i mimo nej;
- osvojil si, využíval a ďalej rozvíjal zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce;
- nadobudol základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňoval ich pri prezentácii seba a svojej práce;
- získal a uplatňoval základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií;
- rešpektoval rôzne typy ľudí, ich názory a prístupy k riešeniu problémov.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov s AU alebo PVP (bez MP) je príprava na zodpovedné medziľudské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii tém je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga. V oblasti danej výchovy spolupracujeme s relevantnými odborníkmi z tunajšieho Centra špeciálnopedagogického poradenstva – psychológ, sociálny pracovník, liečebný pedagóg.

Táto prierezová téma sa realizuje prostredníctvom aktivít koordinátora, prvky danej výchovy sú včleňované do jednotlivých vyučovacích predmetov: vecné učenie, vlastiveda, biológia, slovenský jazyk a literatúra, etická výchova, občianska náuka, rozvíjanie sociálnych zručností, matematika, informatika, výtvarná výchova, pracovné vyučovanie.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového

správania vo svojom (každodennom) živote.

Environmentálna výchova (ENV)

Environmentálna výchova sa ako prierezová téma prelína všetkými predmetmi.

Umožňuje žiakom získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia, ktoré sú dôležité pre trvalo udržateľný život na Zemi. Vedie ich na veku primeranej úrovni ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov človeka, organizmov a životného prostredia. Dôležité je, aby žiaci získali vedomosti, ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými (primeranými a vhodnými) činnosťami – chrániť rastliny, mať kladný vzťah k domácim zvieratám a pod.

Na realizácii prierezovej témy sa podieľajú viaceré vzdelávacie oblasti. V našich podmienkach sa prvky danej témy včleňujú do týchto vyučovacích predmetov: vecné učenie, vlastiveda, fyzika, chémia, biológia, geografia, dejepis, etická výchova, informatika, pracovné vyučovanie, výtvarná výchova, telesná a športová výchova. Škola je v rámci danej témy celoročne aktívna – zapájame sa do separovaného zberu, organizujeme zber papiera. Koordinátor enviromentálnej výchovy organizuje aktivity pre žiakov zamerané na poznávanie životného prostredia a na výchovu k jeho ochrane.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné pravidlá a zručnosti pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie,
- rozpoznal hlavné zmeny vo svojom okolí na základe pozorovania prírody;
- rozpoznal hlavné charakteristiky rôznych druhov životného prostredia;
- poznal a vyberal konkrétne možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu svojho životného prostredia;
- aktívne sa podieľal na zveľaďovaní životného prostredia školy a jej okolia;
- správal sa šetrne k prírodným zdrojom, uskromnil sa v spotrebe, ktorá zaťažuje životné prostredie.

Mediálna výchova (MDV)

Médiá predstavujú významný faktor, ktorý vplýva na vývin osobnosti a socializáciu detí. Stali sa integrálnou súčasťou ich života, pričom si neuvedomujú dostatočne ich vplyv. Hlavným cieľom Mediálnej výchovy je položiť základy mediálnej gramotnosti žiakov a postupne zvyšovať úroveň schopností kriticky prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov. Mediálna výchova dáva žiakom príležitosť a priestor na základnú orientáciu v mediálnom svete, osvojenie si stratégií zaobchádzania s rôznymi druhmi médií, ako aj osvojenie si kritického a bezpečného prístupu pri ich využívaní na veku primeranej úrovni. Dôležitou úlohou mediálnej výchovy žiakov s mentálnym postihnutím je vychádzať z bezprostredných skúseností žiakov s médiami a vytvoriť pre žiakov príležitosti na ich spracovanie.

Žiaci s mentálnym postihnutím sú vystavení vplyvom médií – nielen elektronických ale aj tlačенých - rôznych časopisov. Zvlášť vo veľkej obľube sú televízia a počítač. Nie každý žiak dokáže ich obsah selektovať, preto sa čoraz viac do popredia dostáva potreba rozvíjať u žiakov mediálnu kompetenciu, ktorá by umožnila žiakom osvojiť si

stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty, čo znamená, že učiteľ by mal viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, primerane veku sa v ňom orientovali.

Mediálnu výchovu ako prierezovú tému sme zaradili do ŠkVP ako súčasť obsahu vzdelávacích oblastí Jazyk a komunikácia, Matematika a práca s informáciami, Človek a hodnoty, Umenie a kultúra. Prierezová téma sa uplatňuje hlavne v predmetoch slovenský jazyk a literatúra, občianska náuka, etická výchova, informatika, hudobná výchova. Vyučovanie mediálnej výchovy vychádza z osobných skúseností detí s masovými médiami v roli poslucháča, diváka, čitateľa (internet, televízia, tlačенé médiá atď.)

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- uvedomil význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti;
- pochopil a rozlíšil pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov;
- objavoval v nich to hodnotné, pozitívne formujúce jeho osobnostný a profesijný rast;
- uvedomil si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať;
- osvojil zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov;
- dokázal primerane veku posudzovať mediálne šírené posolstvá;
- nadobudol základy zručností potrebných na využívanie médií.

Multikultúrna výchova (MUV)

S aktuálnou realitou celosvetovej globálnej spoločnosti a s multikultúrnym charakterom slovenskej spoločnosti sa spájajú riziká predsudkov a stereotypov, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu či xenofóbie. Žiaci sú každodenne vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a dostávajú sa do kontaktu s príslušníkmi rôznych kultúr. Prostredníctvom spoznávania svojej kultúry a iných kultúr, histórie, zvykov a tradícií sa naučia rešpektovať tieto kultúry ako rovnocenné a dokážu s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Pri realizácii Multikultúrnej výchovy sa odporúča využívať také didaktické postupy a metódy, ktoré neučia stierať medzikultúrne rozdiely, ale pochopiť ich a akceptovať, ako aj rešpektovať ľudské práva.

Prvky danej výchovy sú včleňované do tematických plánov jednotlivých vyučovacích predmetov: vecné učenie, vlastiveda, biológia, geografia, dejepis, občianska náuka,

slovenský jazyk a literatúra, rozvíjanie komunikačných schopností a sociálnych zručností, informatika, výtvarná výchova, telesná a športová výchova, pracovné vyučovanie.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval prirodzenú rozmanitosť spoločnosti;
- spoznával rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry;
- akceptoval kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu;
- uplatňoval svoje práva a rešpektoval práva iných ľudí.

Regionálna výchova a ľudová kultúra (RLK)

Prierezová téma Regionálna výchova a ľudová kultúra úzko súvisí s prierezovou témou Multikultúrna výchova, ale vo svojom obsahu sa ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenska. Poznanie svojho regiónu, jeho kultúrneho a prírodného bohatstva prispieva k formovaniu kultúrnej identity a postupnému rozvíjaniu historického vedomia žiakov. Regionálna výchova a ľudová kultúra má potenciál byť súčasťou obsahu všetkých povinných predmetov, najmä v predmetoch: vecné učenie, vlastiveda, biológia, dejepis, geografia, slovenský jazyk a literatúra, výtvarná výchova, hudobná výchova, etická výchova, pracovné vyučovanie.

Vhodnými formami sú tiež projekty, exkurzie, tematické vychádzky v regióne a pod. Vlastná realizácia prierezovej témy si vyžaduje zmeny aj v procesuálnej zložke výchovy a vzdelávania – vo vyučovacích metódach a organizačných formách.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozširoval a rozvíjal svoje znalosti o historických, kultúrnych a prírodných hodnotách svojho regiónu;
- vytváral si pozitívny vzťah k svojmu bydlisku, obci, regiónu a krajine; - rozvíjal svoju národnú a kultúrnu identitu.

Dopravná výchova (DV)

Zámerom Dopravnej výchovy – výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke je pripraviť žiakov na bezpečný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov. Danú tematiku začleňujeme najmä v rámci predmetov vecné učenie, vlastiveda, občianska náuka, etická výchova, telesná a športová výchova. Výučba sa uskutočňuje v objekte školy, na detskom dopravnom ihrisku alebo počas vychádzok do blízkeho okolia školy. Prvky danej výchovy sú včleňované do jednotlivých vyučovacích predmetov: vecné učenie, vlastiveda, fyzika, slovenský jazyk a literatúra, informatika, výtvarná výchova, telesná a športová výchova, pracovné vyučovanie.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak v rámci svojich individuálnych možností a schopností :

- pochopil funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne

- zväznými prvnými predpismi na veku primeranej úrovni;
- osvojil si zásady, nadobudol spôsobilosti a praktické zručnosti bezpečného pohybu v cestnej premávke (chôdza, jazda na bicykli...);
- pochopil význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládol základné úlohy údržby bicykla;
- uvedomil si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Ochrana života a zdravia (OZO)

Zámerom prierezovej témy Ochrana života a zdravia je viesť žiakov k ochrane svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovania pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Na veku primeranej úrovni integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídateľných situáciách. Prvky prierezovej témy sa včleňujú do vyučovacích predmetov: telesná a športová výchova, vecné učenie, vlastiveda, biológia, geografia, výtvarná výchova, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier. Didaktické hry, ktoré sa uskutočňujú v každom ročníku, slúžia na praktické osvojenie si učiva.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozpoznať nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie;
- osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane;
- pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- vedel vhodne zareagovať v prípade potreby poskytnutia prvej pomoci;
- osvojil si základné činnosti súvisiace s pohybom a pobytom v prírode;
- rozvíjal svoju telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť v prírodných podmienkach.

Finančná gramotnosť (FG)

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Finančná gramotnosť nie je absolútnym stavom, je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako vek, rodina, kultúra či miesto bydliska. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie.

Medzi najpálčivejšie problémy dnešnej doby patrí vysoká miera nezamestnanosti, s čím súvisí zlá ekonomická situácia, znižovanie životnej úrovne mnohých ľudí, nedostatok financií na zabezpečenie základných životných potrieb. Zvyšovanie počtu ľudí žijúcich na hranici chudoby často súvisí aj s nedostatočnou schopnosťou

narábať s vlastnými financiami. Ľudia často nevedia zvážiť a reálne zhodnotiť finančnú situáciu, v ktorej sa nachádzajú, neodhadnú riziko, nemyslia na budúcnosť a dostávajú sa do ťažkých často neriešiteľných finančných situácií.

Oblasť FG sa našich žiakov úzko dotýka. Žiaci so ŠVVP majú skreslené predstavy o živote a my im chceme ponúknuť reálnejší pohľad na život, konkrétnu predstavu.

Pomôcť im meniť postoj k životu a pripraviť ich na rôzne životné situácie.

Táto prierezová téma sa realizuje prostredníctvom aktivít koordinátora pre finančné vzdelávanie. Témy finančnej gramotnosti aplikujeme do tematických

výchovnovzdelávacích plánov jednotlivých vyučovacích predmetov: vecné učenie, vlastiveda, slovenský jazyk a literatúra, matematika, rozvíjanie komunikačnej schopnosti, rozvíjanie sociálnych zručností, informatika, pracovné vyučovanie.

Výchova k ľudským právam (VLP)

Cieľom výchovy a vzdelávania k ľudským právam je osvojiť si vedomosti a zručnosti, formovať postoje, ktoré sú dôležité na podporovanie ľudskej dôstojnosti, informovanej a nezávislej participácie na vývoji demokratickej spoločnosti a to v súlade s hodnotami, ako sú ľudské práva, rovnosť, pluralita a spravodlivosť.

Zmyslom dosiahnutia (naplnenia) cieľov výchovy a vzdelávania k ľudským právam je, aby žiaci rozumeli najdôležitejším pojmom v tejto oblasti a osvojili si ich ako hodnoty, ktoré budú usmerňovať ich správanie. Základné poznatky a vedomosti by si žiaci mali osvojiť veku primeranou formou na aplikačnej úrovni prostredníctvom vlastného prežívania a skúsenosti.

Pri výučbe problematiky ľudských práv budeme používať také organizačné formy a metódy výchovy a vzdelávania, ktoré budú založené na aktivite žiakov. Takýmito participatívnymi a interaktívnymi metódami sú napríklad zážitkové učenie, kooperatívne učenie, rolová simulácia, brainstorming, bzučiace skupiny, asociačné metódy, tvorivé používanie textov, otvorená a úprimná diskusia medzi učiteľom a žiakom, medzi žiakmi navzájom, rôzne psychohry a ďalšie aktivizačné metódy. Spomínané metódy zároveň umožňujú individuálny prístup k jednotlivým žiakom a osvojovanie si poznatkov a pojmov veku primeranou formou. Sú dôležitým nástrojom rozvíjania sociálnych zručností a psycho-sociálnych vlastností žiakov.

Výchovu k ľudským právam budeme realizovať v rámci jednotlivých predmetov podľa obsahu učiva, no najmä na etickej výchove, občianskej náuke, vlastivede, dejepise, vecnom učení, v rámci rôznych aktivít, kvízov, besied.

Protidrogová prevencia (PP)

Prevencia drogových závislostí je jednou z hlavných výchovných priorít školy. Výchovnovzdelávací proces zameriame na podporu kvality života, prosociálnu orientáciu jednotlivca, zdravý životný štýl, podporu duševného zdravia a ochranu vlastného zdravia. Koordinátor drogovej prevencie monitoruje, koordinuje a metodicky usmerňuje preventívnu protidrogovú výchovu na škole, spolupracuje s vedením školy, výchovným poradcom, triednymi učiteľmi a vychovávateľkami

školského klubu detí.

Plánovaná činnosť je zameraná predovšetkým na primárnu prevenciu, pomocou ktorej chceme predchádzať sociálno-patologickým javom, rizikovým faktorom a situáciám.

Osobitnú pozornosť venujeme žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Hlavné metódy a formy práce:

- rozhovory, besedy, organizovanie zábavno-náučných a športových popoludní, súťaže,
- vhodné využitie protidrogových tém vo všetkých vyučovacích predmetoch,
- práca na triednických hodinách a v záujmových útvaroch mimo vyučovania,
- práca s internetom a počítačovými programami, návšteva webových stránok s protidrogovou tematikou, - nástenky, plagáty, výstavy,
- prosociálna činnosť,
- monitorovanie správania žiakov,
- rozhovory s rodičmi a pod.

Vo všetkých aktivitách budú zohľadňované vekové osobitosti a individuálne schopnosti žiakov s AU alebo PVP (bez MP), ich záujmy, ako aj ich rodinné prostredie. Táto prierezová téma sa realizuje prostredníctvom aktivít koordinátora, prvky danej výchovy sú včleňované do jednotlivých vyučovacích predmetov: vecné učenie, vlastiveda, biológia, slovenský jazyk a literatúra, rozvíjanie komunikačných schopností a sociálnych zručností, informatika, výtvarná výchova, telesná a športová výchova, pracovné vyučovanie. Hlavné ciele tejto témy sú:

- Zabezpečovať primárnu prevenciu drogových závislostí a iných sociálnopatologických javov.
- Pravidelne monitorovať zmeny v správaní detí. Vo všetkých ročníkoch priebežne sledovať žiakov a prostredníctvom vhodného učiva ich viesť k prevencii proti užívaniu drog a eliminovať nežiaduce návyky.
- Zistiť postoje žiakov ku konzumovaniu návykových látok, k závislostiam. Mladí ľudia musia slobodne urobiť vhodnú voľbu bez toho, že by boli pod vplyvom vrstovníkov.
- Viesť žiakov k asertívnemu správaniu, aby boli schopní povedať “nie” drogám i alkoholu bez toho, že by stratili priateľov, a aby rovesníci rešpektovali ich rozhodnutie neužívať chemikálie.
- Vzbudiť záujem žiakov o šport v čase osobného voľna, zabezpečovať žiakom bohatú ponuku záujmovej činnosti v rámci krúžkov, poskytnúť žiakom viac informácií o drogovej prevencii.
- Predchádzať všetkým formám diskriminácie, xenofóbie a iným prejavom intolerancie.
- Chrániť deti pred fyzickým násilím, psychickým týraním prípadne sexuálnym zneužívaním
- Prispievať k príjemnej a priateľskej atmosfére a upevňovať pocit spolupatričnosti

v triedach.

- Vytvárať priestor pre činnosť záujmových krúžkov a organizovať spoločenské podujatia v čase mimo vyučovania, predchádzať kriminalite a ponúkať tvorivé činnosti k zmysluplnému využitiu voľného času.
- Rozvíjať spoluprácu s CPP a inými inštitúciami za účelom organizovania besied, exkurzií, ale i nových tvorivých činností. - Spolupracovať s rodičmi.

Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Výchova a vzdelávanie žiaka s AU alebo PVP (bez MP) sa realizuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

Povinné personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné požiadavky stanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- preukazujú odborné a osobnostné spôsobilosti, ktoré využívajú pri pedagogickej komunikácii, motivácii žiakov, ich diagnostikovaní, hodnotení, pozitívnom riadení triedy,
- riadia sebarozvíjanie a celoživotné vzdelávanie v odbornej oblasti a osobnostnom raste, ako súčasť kolektívu pedagógov sú schopní vzájomnej efektívnej a ľudsky podporujúcej komunikácie, spolupráce, tímovej práce a kooperatívneho riešenia problémov.

Vedúci pedagogickí zamestnanci

- svojimi manažérskymi, organizačnými a pedagogickými schopnosťami vytvárajú predpoklady pre fungujúci, motivovaný spolupracujúci kolektív s profesionálnou klímou a podporujúcim prostredím,
- starajú sa o svoj odborný a osobnostný rast, ako aj všetkých členov kolektívu a vytvárajú preň podmienky,
- sú schopní poradiť učiteľom a obhájiť ich pred negatívnymi faktormi, ktoré by nepriaznivo ovplyvňovali ich pedagogické pôsobenie.

Pedagogický asistent

- pracuje v triede, ktorú navštevuje žiak alebo viac žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia), ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie žiaka v závislosti od závažnosti postihnutia žiaka.

Školský logopéd

- t. j. logopéd s odbornou a pedagogickou spôsobilosťou platnou v rezorte školstva. Vykonáva odborné činnosti v rámci logopedickej diagnostiky, terapie a prevencie žiakom s narušenou komunikačnou schopnosťou. Poskytuje odborné poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom žiakov a

pedagogickým zamestnancom škôl.

Pomocný zdravotnícky personál

- poskytuje individuálnu pomoc žiakovi s autizmom alebo ďalšou pervazívnou vývinovou poruchou (bez mentálneho postihnutia) ak si to vyžaduje zdravotný stav žiaka.

Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania

- Učebne (triedy) vybavené viacúčelovým výškovo nastaviteľným nábytkom, s priestorom pre relaxáciu a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania.
- Učebne pre jednotlivé vyučovacie predmety vybavené špeciálnym nábytkom.
- Bezpodnetová miestnosť.
- Štruktúrované priestory na individuálne vzdelávanie žiakov.
- Priestory pre telovýchovné aktivity s bezpečným povrchom, náradím a náčiním.
- Priestory pre prípravné práce učiteľa, priestory pre uloženie pomôcok.
- Priestory pre záujmovú činnosť po vyučovaní (školský klub detí, záujmové krúžky a voľnočasové aktivity) vybavené pracovným a odpočinkovým nábytkom, priestormi pre učenie, s pomôckami pre relaxáciu.
- Priestory pre stravovanie rešpektujúce hygienické normy.
- Priestory pre vedenie školy a potrebných odborných a nepedagogických zamestnancov (miestnosť riaditeľa, zástupcu, hospodára, výchovného poradcu, liečebného pedagóga, školského psychológa a pod.), so zodpovedajúcim technickým vybavením a nábytkom.
- Miestnosť pre uskladnenie učebníc, archív.
- Priestory pre odkladanie odevov a obuvi (šatne).
- Spoločné priestory pre hygienu, vrátane WC, žiakov a žiačky, zamestnancov a zamestnankýň vybavené dávkovačmi pre tekuté mydlo, zásobník s dezinfekčným prostriedkom a zásobníkmi pre jednorazové utierky.
- Ďalšie pomocné priestory pre zaistenie chodu školy.

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a

vzdelávaní Zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a zamestnancov školy:

- zdravé prostredie tried (nábytok zodpovedajúci výške žiakov, protišmyková podlaha, dostatočné denné svetlo, možnosť ochrany pred priamym slnečným svetlom, vetranie, osvetlenie, vykurovanie),
- priestor pre ošetrovanie úrazu a ku krátkodobému pobytu zraneného, resp. chorého žiaka,
- výrazné označenie všetkých nebezpečných predmetov a priestorov, pravidelná kontrola z hľadiska bezpečnosti,
- lekárničky vybavené podľa predpisov na dostupných miestach, kontakty na

- rýchlu zdravotnú pomoc, linku dôvery, políciu,
- zabezpečený vhodný pitný a stravovací režim,
 - dodržiavanie zákazu fajčenia, pitia alkoholu a používania iných omamných látok v škole a jej okolí a na všetkých akciách mimo priestoru školy organizovaných školou.

Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov

Školský vzdelávací program pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez MP) je vypracovaný v intenciách Štátneho vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo PVP bez MP pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie.

Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov Všeobecné pravidlá hodnotenia

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvláda učivo, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, čo je mimoriadne dôležité a návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Hodnotenie má byť pre žiaka motivujúce. Dôležité je uplatňovať primeranú náročnosť a pedagogický takt, sústrediť sa na individuálny pokrok každého žiaka, neporovnávať výkony žiakov navzájom, nerozdeľovať ich na úspešných a neúspešných! Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami v rámci individuálnych možností každého žiaka s ohľadom na stupeň postihnutia. Žiaci sú cieľavedome vedení k sebahodnoteniu a sebakontrolu. Pri výchove a vzdelávaní žiakov so zdravotným znevýhodnením je nevyhnutné

rešpektovať obmedzenia, ktoré sú podmienené zdravotným znevýhodnením žiaka a uplatňovať požiadavky, ktoré má predpoklad splniť. Pri hodnotení a klasifikácii prospechu a správania nehodnotíme negatívne tie výkony žiaka, ktoré sú ovplyvnené jeho zdravotným stavom, ak z tejto príčiny nemá možnosť splniť alebo vykonať ich lepšie. Na celkové hodnotenie žiakov sa používa klasifikácia i slovné hodnotenie. *Slovné hodnotenie* schvaľuje riaditeľ školy po prerokovaní na pedagogickej rade na žiadosť rodičov alebo na návrh vyučujúcich.

Metódy a formy overovania vedomostí a schopností žiakov podľa spôsobu vyjadrovania sa žiakov pri skúšaní využívame:

Ústne skúšanie – hovorený prejav, prednes,...

Písomné skúšanie - päťminútovky, diktáty, ...

Praktické činnosti – overovanie zručností pri varení, vyšívaní, šití, modelovaní, tkaní. Podstatou hodnotenia je porovnávanie. V závislosti od kritéria „s čím“ sa žiak porovnáva nevyužívame rozlišujúce hodnotenie, tzv. NR hodnotenie – hodnotenie

relatívneho výkonu, kedy sa výkon žiaka porovnáva s výkonom iných žiakov, ani overujúce hodnotenie, tzv. CR hodnotenie – hodnotenie absolútneho výkonu, kedy sa žiak porovnáva s určitou dopredu stanovenou normou, ale v plnom rozsahu využívame individualizované hodnotenie, pri ktorom je žiak porovnávaný s úrovňou vlastných možností a schopností, alebo so sebou samým v čase, t.j. s vlastným predchádzajúcim výkonom, správaním v predchádzajúcom období.

Správanie

Hodnotenie správania sa odvíja od dodržiavania Školského poriadku, s ktorým sú žiaci oboznámení vždy v prvý deň v škole a rodičia na prvom rodičovskom združení. Hodnotí sa aj správanie na školských akciách, reprezentovanie školy, mimoriadne udalosti na verejnosti. Správanie hodnotí triedny učiteľ, navrhuje výchovné opatrenia, podáva návrhy na zníženie známky zo správania. Zníženú známku zo správania udeľuje riaditeľ školy po prerokovaní na pedagogickej rade. Využívajú sa štyri stupne hodnotenia:

- 1 – veľmi dobré,
- 2 – uspokojivé,
- 3 – menej uspokojivé,
- 4 – neuspokojivé.

Na vysvedčení žiaka s autizmom je možné riadok v predmete správanie vyškrtnúť, pokiaľ nie je vhodné jeho súhrnné klasifikovanie najlepším stupňom klasifikačnej stupnice. Odchýlky správania žiakov s autizmom od správania vyžadovaného všeobecne platným školským poriadkom sú súčasťou príznakov tohto zdravotného postihnutia a preto na to treba prihliadať a nepostihovať tie odchýlky správania, ktoré sú zapríčinené touto pervazívnou vývinovou poruchou.

Vnútroškolný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy

Najdôležitejším kritériom pre ohodnotenie pedagógov je celkový prístup k práci so žiakmi, k mimotriednej a mimoškolskej aktivite .

Obsah vnútroškolskej kontroly:

- vypracovanie individuálnych vzdelávacích plánov v jednotlivých predmetoch,
- činnosť metodických orgánov,
- činnosť výchovného poradcu, činnosť koordinátorov environmentálnej výchovy, protidrogovej prevencie,
- odborná a metodická pripravenosť učiteľov,
- uplatňovanie zásad hodnotenia a klasifikácie,
- plnenie plánov školy, prijatých úloh a opatrení,
- úroveň školskej dokumentácie,
- dodržiavanie pracovného poriadku,
- dochádzka zamestnancov školy,
- dodržiavanie pedagogického dozoru.

Formy vnútroškolskej kontroly:

- pozorovanie, hospitácie vedením školy, vzájomné hospitácie, otvorené hodiny,
- účasť na zasadnutiach PK, MZ,
- tvorba projektov,
- tvorba učebných pomôcok a ich využívanie vo výchovno-vyučovacom procese,
- práca s počítačovou technikou – odovzdávanie vedomostí a zručností žiakom,
- vedenie krúžkov,
- príprava na súťaže,
- individuálny prístup k žiakom, vzťah učiteľ – žiak.

Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov

- uvádzať začínajúcich učiteľov do pedagogickej praxe,
- poskytovať začínajúcim pedagógom možnosť adaptačného vzdelávania,
- udržiavať a zvyšovať kompetenciu pedagogických zamestnancov, spôsobilosť efektívne vychovávať a vzdelávať,
- motivovať pedagogických zamestnancov pre neustále sebavzdelávanie, vzdelávanie a zdokonaľovanie profesijnej spôsobilosti, na získanie prvej a druhej atestácie,
- podporovať zdokonaľovanie osobnostných vlastností pedagogických zamestnancov, spôsobilosť pre tvorbu efektívnych vzťahov, konštruktívne riešenie konfliktov, vzájomnú komunikáciu a pod.,
- sprostredkovať pedagogickým zamestnancom najnovšie poznatky a inovácie z metodiky vyučovania jednotlivých predmetov, pedagogiky a príbuzných vied,
- pripravovať pedagogických zamestnancov na výkon špecializovaných funkcií, napr. triedny učiteľ, výchovný poradca, predseda predmetovej komisie, knihovník atď.,
- pripravovať pedagogických zamestnancov pre výkon činností nevyhnutných pre rozvoj školského systému, napr. tvorba pedagogickej dokumentácie, tvorba ŠkVP, atď.,
- pripravovať pedagogických zamestnancov pre prácu s modernými materiálmi prostriedkami: videotechnikou, výpočtovou technikou, multimédiami a pod.,
- zhromažďovať a rozširovať progresívne skúsenosti z pedagogickej a riadiacej praxe, podnecovať a rozvíjať tvorivosť pedagogických zamestnancov,

- sprostredkovať operatívny a časovo aktuálny transfer odborných a metodických informácií prostredníctvom efektívneho informačného systému.

Podporné opatrenia

Systém podporných opatrení má za cieľ, aby deti alebo žiaci čiaci prekážkam v prístupe k výchove a vzdelávaniu a pri učení sa, dostávali vhodnú podporu cez jednotlivé podporné opatrenia za účelom naplnenia ich vzdelávacieho potenciálu i právo týchto detí/žiakov na inkluzívne vzdelávanie. Prekážkami pri učení sa a v prístupe k vzdelávaniu sú faktory na strane dieťaťa/žiaka, faktory na strane školy. Aplikácia podporných opatrení je zameraná na adresnejšie poskytovanie individuálnych výchovno-vzdelávacích a špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb detí/žiakov.

Podporné opatrenie sa poskytuje na základe vyjadrenia:

- pedagogického zamestnanca v kategórii učiteľ, vyjadrenia odborného zamestnanca školy,
- zariadenia poradenstva a prevencie v rámci odbornej činnosti.

O vyjadrenie na účel poskytnutia podporného opatrenia môže riaditeľ školy požiadať zákonný zástupca dieťaťa alebo neploletého žiaka, ploletý žiak, zástupca zariadenia alebo pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec. O takéto vyjadrenie je možné požiadať písomne alebo elektronicky prostredníctvom školského informačného systému (edupage). Ak sa k PO riaditeľ školy nemôže vyjadriť, obráti sa so žiadosťou o vyjadrenie na CPP.

Vyjadrenie obsahuje návrh podporného opatrenia spolu s navrhovaným rozsahom jeho poskytnutia. Vyjadrenie sa poskytuje žiadateľovi; ak o vyjadrenie požiadal pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec, poskytuje sa aj zákonnému zástupcovi alebo ploletému žiakovi.

Dieťa / žiak má právo na poskytnutie podporného opatrenia uvedeného vo vyjadrení. K návrhu podporného opatrenia uvedeného vo vyjadrení a k navrhovanému rozsahu jeho poskytovania sa riaditeľ školy písomne alebo elektronicky vyjadrí s ohľadom na personálne, priestorové, materiálno-technické a finančné podmienky školy.

Podporné opatrenia sa delia s mierou potrebnej podpory na:

- Všeobecné podporné opatrenia,
- Cielené podporné opatrenia,
- Špecifické podporné opatrenia.

Podmienky poskytovania podporných opatrení sú súčasťou školského vzdelávacieho programu ako Príloha 1: Podporné opatrenia.

Školský podporný tím

Školský podporný tím (ďalej len ŠPT) predstavuje v súlade s platnou legislatívou súčinnú skupinu ľudí zostavenú z odborných a pedagogických zamestnancov školy, ktorí sa aktívne podieľajú na tvorbe rešpektujúcej a podporujúcej kultúry školy ako učiacej sa organizácie. ŠPT pracuje v našej škole s deťmi a žiakmi, ale aj s učiteľmi a rodičmi a ich komunitou v rámci schémy trojstupňovej pomoci, ktorá je súčasťou piatich úrovní podpory v systéme poradenstva a prevencie. Pravidelne sa venuje skupinovým aj individuálnym preventívnym či intervenčným činnostiam, poradenstvu, konzultáciám. Participuje na realizovaní projektov školy, spolupracuje s Centrom poradenstva a prevencie, zabezpečuje preventívne programy pre žiakov školy (Mestská polícia, Ministerstvo vnútra SR), spolupracuje s občianskymi združeniami a členovia ŠPT sú súčasťou CAN hliadok na škole (DAC Náruč).

Členovia ŠPT identifikujú aktuálne potreby, limity a potenciál na úrovni detí a žiakov, tried a školy, posudzujú a navrhujú podporné opatrenia, definujú ciele podpory pre zdravý psychický a emocionálny rozvoj detí, žiakov a zamestnancov na ceste k inkluzívnemu prostrediu. Koordinovaná činnosť prispieva k efektívnosti a komplexnosti výchovno-vzdelávacieho procesu a tým aj podpore všetkých detí a žiakov.

Personálne obsadenie ŠPT:

Výchovný poradca – poskytuje odbornú pomoc pre žiakov a učiteľov školy hlavne v oblasti problémového správania či iných ťažkostí žiaka, participuje na skupinových preventívnych a intervenčných aktivitách.

Kariérny poradca – spolu s učiteľmi vytvára plán KVaKP v škole so zameraním na kurikulárne a mimokurikulárne aktivity v inkluzívnom procese, ktorý umožňuje žiakovi nadobúdať zručnosti pre riadenie kariéry, aby si dokázali utvárať zmysluplný osobný a spoločensky relevantný pracovný život, zabezpečuje dokumentáciu, prihlášky a kariérové poradenstvo v súvislosti s prechodom na stredné odborné školy, praktické školy a pod.

Liečebný pedagóg – zabezpečuje najmä individuálnu alebo skupinovú preventívnu a intervenčnú liečebno-pedagogickú podporu deťom a žiakom, realizuje špecifickú odbornú intervenciu zameranú najmä na deti v riziku, poskytuje poradenstvo rodičom, podľa potreby realizuje individuálne alebo skupinové liečebno-terapeutické intervencie, napr. expresívne terapie.

Školský logopéd – vyhľadáva, usmerňuje a realizuje pomoc nielen deťom s NKS, realizuje v škole depistáže, rozvojové programy, koordinuje triednych učiteľov a asistentov pri edukácii detí s NKS, ale aj včasnej intervencii a identifikácii detí s rizikovým vývinom v oblasti reči a porúch učenia, v spolupráci s učiteľmi vypracúva IVP.

Školský psychológ – zabezpečuje pravidelnú individuálnu či skupinovú preventívnu a intervenčnú psychologickú podporu deťom a žiakom (ako napríklad adaptáciu nových detí v triedach, sledovanie problémov v kolektívoch, intervenuje v prípade konfliktov medzi deťmi, realizuje mediáciu), ponúka psychologickú podporu aj zamestnancom školy a rodičom, realizuje identifikáciu rizikových detí, meranie klímy tried, zboru, depistáže, orientačnú psychologickú diagnostiku a i.

Pedagogickí asistenti školy - aktívne participujú na aktivitách školského podporného tímu, zabezpečujú individualizované pomôcky pre deti a žiakov.

Multidisciplinárna spolupráca

Masér – zabezpečuje vykonávanie mäkkých techník masáže smerujúcej k uvoľneniu svalstva a odstráneniu napätia v tkanivách, vykonáva klasické, relaxačné masáže, participuje na skupinových preventívnych aktivitách.

Fyzioterapeut – zamestnanec CPP Žilina, v pravidelných intervaloch sa venuje konzultačnej činnosti zamestnancom školy, rodinným príslušníkom detí a žiakov školy

Pomocní vychovávateľa: realizujú podporné opatrenia v spolupráci so ŠPT

Aktuálne obsadenie pozícií školského podporného tímu je závislé od personálnych možností školy v danom školskom roku vyplývajúcich z pridelených finančných prostriedkov na PO - Školský podporný tím (ŠPT). Aktualizuje sa na webových stránkach školy.

Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a marginalizovaných komunít

Edukácia si vyžaduje humanistický prístup ku každej osobe s rešpektom k odlišnostiam, ktoré môžu vyplývať napr. z národnostných odlišností alebo aj iných kultúr. U žiakov z marginalizovaných skupín kladieme dôraz na rozvíjanie ich národnej identity v harmonickom súlade s výchovou k porozumeniu odlišnosti.

Pri vzdelávaní žiakov škola vychádza z holistického prístupu bez ohľadu na ich sociálne postavenie, kultúrne alebo rodinné prostredie. Zachovávame princíp rovnakého prístupu ku všetkým žiakom ako aj jednotlivcom zo sociálne znevýhodneného prostredia alebo marginalizovaných rómskych komunít.

Vzdelávanie žiakov z marginalizovaných komunít a zo sociálne znevýhodneného prostredia je špecifické prispôbením podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu, ktoré zohľadňujú individuálne aj sociokultúrne potreby žiaka.

Škola využíva aktivity a postupy:

- stimulujúce – podporuje žiaka v komplexnom rozvoji, najmä v oblastiach, v ktorých sa oneskoruje,
- preventívne – predchádzanie negatívnym dôsledkom na komplexný rozvoj žiaka,
- adaptačné – preberanie spoločensky vyžadovaných vzorov správania.

Vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a marginalizovaných rómskych komunít v škole:

- sa riadi výsledkami a zisteniami vstupnej a priebežnej pedagogickej diagnostiky so zreteľom na sociálne a kultúrne prostredie,
- sa modifikuje podľa aktuálnych možností a objektívnych potrieb žiaka,
- reflektuje na správanie žiaka, jeho aktuálne citové rozpoloženie a na tomto základe prispôsobuje edukačný proces,

- zohľadňuje sociálny a kultúrny kontext rodiny a prostredia, v ktorom dieťa vyrastá.

Učiteľ pri práci s týmito žiakmi musí vnímať, že:

- rodiny a ich podmienky sú rôzne, majú vlastné potreby a hodnoty, vytvárajú odlišné výchovné, sociálne a existenčné prostredie pre dieťa,
- rodičia vychovávajú dieťa podľa svojich možností napr. podľa zaužívanej skupinovej kultúry (napr. v rómskych osadách) v zdravotne a hygienicky nevhodných podmienkach, materiálne skromných priestoroch a pod.,
- rodičia nemajú rovnaké predpoklady a záujem spolupracovať vo výchove a vzdelávaní dieťaťa, ale predpokladá sa, že si želajú dobro a úspechy svojho dieťaťa, tie sa ale zákonite nemusia zhodovať s predstavou učiteľa o danej situácii, čo je častou príčinou nedorozumení,
- rodičia vidia svoje dieťa, presadzujú jeho potreby a dobro v zmysle hodnôt, ktoré uznávajú, a preto nie sú schopní tak, ako učiteľ vidieť, zaujímať sa a presadzovať dobro všetkých detí v triede,
- nie v každej rodine musí byť rovnako uznávaná autorita učiteľa, ide o dlhodobý proces získavania si dôvery,
- jazykový deficit dieťaťa vo vyučovacom jazyku môže znižovať jeho vzdelávacie výsledky a socioemocionálne pôsobivosti.

Učiteľ musí poznať špecifiká sociálne znevýhodnenej rodiny, medzi ktoré môže patriť napr.:

- nízky záujem rodičov o spoločné hry a činnosti s deťmi,
- preferenciu fyzických činností pred intelektuálnymi,
- nedostatočné alebo absentujúce podnetné prostredie,
- komunikácia v inom jazyku a nízka úroveň slovnej zásoby a vyjadrovania sa aj v materinskom jazyku,
- nedostatočné materiálne a priestorové podmienky pre hry a učenie sa,
- supľovanie rodičovskej opatery inou osobou,
- živelný a emocionálne ladený výchovný prístup,
- nepochopenie sociálnych a zákonitých potrieb, ako aj vekových osobitostí dieťaťa,
- a iné.

Učiteľ usmerňuje a ovplyvňuje negatívne prejavy správania sa a konania dieťaťa, žiaka:

- odlišné sociálne správanie a problematické situácie,
- sebaapresadzovanie sa bez ohľadu na iných,
- živelnosť, impulzivitu a konfliktnosť,
- emocionálnu labilitu, hnev, výbušnosť, slovnú a fyzickú agresivitu,
- nesystematický a neproduktívny postup v hrách a edukačných činnostiach,
- a iné.

Učiteľ vo výchove a vzdelávaní poskytuje žiakovi, dieťaťu podporu:

- prispôsobuje sa jeho jazykovým, komunikačným, ale aj sociálnym schopnostiam,
- vytvára situácie, v ktorých zažíva úspech, emocionálne uspokojenie, ale aj objavovanie sociálnych rolí, a participuje na živote v sociálnom prostredí mimo

vlastnej komunity,

- uprednostňuje individuálny prístup ku žiakovi, dieťaťu,
- dôveru a záujem žiaka, dieťaťa získava prirodzenou autoritou,
- vytvára prepojenie kultúr a sociálnych odlišností, ktoré sú žiakovi blízke s kultúrou a sociálnou realitou spoločnosti s cieľom jeho obohacovania.